

A'dan Z'ye Kuşaklar

Nureddin Yıldız'ın 06.03.2022 tarihli (425.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Âdem aleyhisselamı, bizim henüz bilmediğimiz bir tarihte Allah Teâlâ dünyaya göndermiş, sonra da Havvâ annemizle birlikte çocukları olmuştu. Onlar dünyaya gönderildiğinde dünyanın sözgelimi 100 yaşında olduğunu varsayalım. İlk çocukları doğduğunda dünyanın yaşı 101 olsun.

Dünya bugün hiçbir şekilde Âdem babamızın ilk ayak bastığı günkü gibi değildir. Hatta Âdem babamız dünyaya ayak bastığında, onu bazı hayvanlar ilk defa gördüğünde onun ne tür bir mahluk olduğunu, aralarına niye geldiğini merak etmişlerdir. Fakat atamızın çocukları doğmaya başladığında, o hayvanların bir bölümü babamızla ülfet sağlamış yani dünyada bir değişiklik olmuştu. Başka çocuklar gelmeye başladığında, mesela onuncu kuşak çocuk doğduğunda, artık dünya kesinlikle ilk çocuğun nefes aldığı günkü gibi değildi, çok şey öğrenilmişti.

Bu manzarayı şimdi yaşadığımız yüz senelik hayata uyarladığımızda, bugün dünyaya gelen bir çocuğun hastaneye gidip onu doğuran annesinden gıdaya, aşılara bakarsak elli sene önceki rutinle neredeyse hiç benzemeyecek bir farklılık görürüz. Günümüzden elli sene önce de elli sene öncesiyle benzeşecek bir farklılıktan söz edilebilirdi. Bugünden elli sene ileriye gidildiğinde şimdiyle arada büyük farkların olacağını tahmin etmek de zor olmasa gerek. Genel şartların değişimi, teknik, teknoloji bunu haber veriyor.

Dünyada insan ve insanın ayak bastığı toprak, diğer her şey gibi değişmektedir. Yüz sene önce bir insan, o zamanın en zengini dahi olsa, "Bir kâğıdın içine sarılı kek olacak, insanlar kâğıdı yırtıp onu yiyecekler" dense bunu garipsedi. Kek varsa onu kâğıda ve alüminyuma niye sarıyorlar, diye düşünürdü. Şimdiyse ambalajsız gıdaların mikrobik olabileceğini, ambalajlıların daha güvenli olduğunu söylüyoruz. Hayat sadece gıdasıyla değil, hemen her ayrıntısıyla değişiyor.

*

Annelik ve babalığın en önemli problemlerinden biri, otuz yaşında ebeveyn olan insanın kendi doğduğu (otuz sene öncesi) yıllarda kalmış zihinle annelik ve babalık yapmasıdır. Çocuğun doğduğu zaman asla ebeveyninin doğduğu zaman değildir. Dünyada yeme-içmeden mobilyaya, nefes alıp vermeye kadar her şey değişmiştir. Sadece ebeveynler değil, öğretmenler ve herhangi bir pozisyonda öğretici konumundakiler de bu gerçeği unutmamalı ve kendi yetişme dönemlerini tek ölçü görüp çocuklarını o mantık üzerinden şekillenen derslerle büyütme kalkışmamalıdır. Bu hataya düşülürse çocuğu kaybetme riskiyle büyük oranda yüzleşilecektir. Eski dünyanın insanı yeni dünyada çocuk yetiştirdiğini unutamaz.

Nesiller, özellikle anne-baba ile çocuklar arasında geçen otuz senede ev, yol, eşya eskiyor ama bir tek anne-babanın kafası değişmemiş, kaskatı duruyorsa burada problemlerli bir durum vardır. Böyle bir çarpıklıkta suçu 'ahir zaman çocuğu' bahanesine sığınarak kendinden başka yerlere atmak inandırıcı olmaz. Çocuğun söz dinlememesi, onun dilini konuşmayan bir ebeveyn karşısında hiçbir meşru geçerlilik ifade etmez. Anne-babalar doğurdukları çocuğun zamanındaki şartları hesap etmeden, kendi çocukluk yıllarının örfü ve anlayışına göre yetiştirme stratejileri belirlerlerse imam-hatip lisesine göndermiş olmaları çocuk yetiştirdikleri anlamına gelmez; kafası alabora olmuş bir çocuk elde ederler. Çocuk ebeveyninin ona alacağı ayakkabıya, vereceği harçlığa muhtaç olduğu sürece boyun bükmüş rolü yapar ancak eline kudret geçip ayakları üzerinde durabildiği zaman iradesini onların karşısına kanun olarak koyuverir. Batılılar bizden önce farkına vardıkları bu hakikati diğer tarafından yanlış uygulayıp bu sefer hepten salıverdikleri ve üzerlerinde hiçbir kontrol sağlamadıkları çocuklar

büyüttüler, hâlâ böyleler. Biz, ümmetimizin sünnet terbiyesinden yararlanmış müminler olarak bu problemin ortasını bulabilirdik.

Çocuğumuzu yetiştirirken yüzde yüz kendi kültürümüze göre şekillenmesi, hayattan kopup ailesinden nefret eder hâle gelmesi pahasına da olsa gelenek diye bildiğimiz kodlardan inatla ayrılmamak kesin biçimde mahkûm olduğumuz sonuçlar değildir. Diğer taraftan Batılılar'ın hiçbir ahlak ve âdet etkisinde olmaksızın çocuk büyütmeleri de örneğimiz olamaz. Burada bir ayar, orta yol, itidalli bakış bulunabilir.

Nesiller arasındaki farklılık tabii, bunu idare edememek ise gayri tabiidir. Eskimeyen, bozulmayan sadece Allah olduğundan dünyada ozon tabakasından en küçük varlıklara kadar her şey değişim geçirmektedir. Hayatın yaşanışıyla birlikte imkânlar da değişmektedir. Bu durumda insanın âdetleri, tavırları, alışkanlıkları, tarzlarının da değişime uğramasını gayet doğal karşılamak lazımken kafayı da eskide bırakmamak doğru ve isabetli olanıdır. "Biz babamızdan böyle görmedik" türü yaklaşımlar yanlış yerde durarak hadiseleri okumaktan kaynaklanır. Eskiden insanlar babalarını bile görmüyorlardı yirmi saat çalışıp eve zar zor gelebildikleri için!

Yeni zamanın bütün imkânları, yenilikleri, kolaylıklarından kendi istifade edip çocuğun hayat tarzına gelince "Biz babamızdan böyle görmedik" minvalinde eleştirel duruşlarla konuyu okumak zihnin çakılı kaldığı eski zamanlardan bugüne gelemeyiş saplantısıdır.

*

Günümüzden yüz sene önce doğan insanlar da bizim gibi Allah'ın kuluydular. Onların evlerindeki ocakta veya köyün ortak tandırında ekmek yapıyorlardı. Bugünse evlerde böyle ocaklar yok, insanlar sokaklarındaki marketten ekmek alıyor veya ekmeği siparişe kendilerine getirtiyorlar. Yüz sene önce yaşasaydık annemiz yoğurdun yağını almak için yayığa vurduğu zaman bize de bir dilim ekmeğin üzerine yağ sürüp verecekti, bu ikramla bayram edecektik. Bu bir kültürdü. Şimdiyse bakkalda çocuğun uzanabileceği yerlerde yağlar, kremler, çikolatalar var. Çocuk bunlardan alıyor ve belki tamamını da yemeyip yarısını çöpe atıyor. İşin israfı, bolluğundan ziyade değişimin kendisi çok dikkat çekici olmalıdır hepimiz için.

Çelik çomak oynamak büyük bir eğlenceydi çocuklar için. Şimdi tenezzül edip yürümeyen çocuklar var. Kendine bakıştan yanı başındaki arkadaşla ilişkiye kadar her şey, herkes değişti.

Bundan yüz değil, elli sene önce babalar evlatlarına 'oğlum', 'kızım' ifadesini dillerine geldiği gibi sık sık söylemezlerdi; baba bayramda elini öptürüyorsa o zaten merhametli baba demekti. Şimdiyse çocukların babalarına bakması için türlü dil dökmeler, lütuf ve ihsan gerekiyor.

Coğrafya o kadar değişti ki tanımı gereği çamurlu ve patika olması gereken köy yolları bile asfalt kaplı artık.

Dil ve kültür zaten değişimi sonuna kadar yaşadı.

Bunca değişimin arasında en çok insanın değişeceğini anlamamak imkânsızdır. En çok değişen insandır zira bunca değişenin ortasında, hepsinin hedefinde o vardır. Peki bu değişimi hissetmesini çocuktan mı bekleyeceğiz? Üç, beş, on beş yaşındaki çocuğa "Eskiden böyle değildi" deyip buna göre hareket etmesini beklemek mi yoksa o çocukluk devresini kırk-elli sene önce yaşamış anne-babadan, aradaki değişimleri görmesi, değerlendirmesi, çocuğa belirli esneklikler göstermesini beklemek mi makuldür? Çocuğun anne-babanın yanında nasıl oturacağı konusunda bile bu esneklik anlayışının gösterilmesi lazımdır zira köy ağasından başkasını görmeyen insanların yaşadığı zamanla çocuğun ekranlarda devamlı babasına şımaran çocukları, tavukların kaplanlara kafa tutabildiği çizgi filmleri izlediği zaman aynı değildir, olamaz. Bu çocuk öyle veya böyle dik durmayı, diklenebilmeyi, özgüveni, cesareti görmüş, öğrenip almış bir çocuktur.

Sevk ve idareyi beceremeyen ebeveynler olarak “Ne lanet olası dünyaya geldik!” demekle avunuyor ama yanılıyor. Kıyamet gününde Rabbimize “İşler bildiğin gibi değildi” diyebilir miyiz? Yetişkinler olarak aramızda konuşurken de “Kendilerini bir türlü bizim zamanımıza uyduramadılar” dememiz bir özür sayılır mı? Çocuk hayata yeni yeni ısınır ve gözünü açtığı yerde teknoloji görür, gördüğü her şeyde de isyan, aykırılık, edepsizliğe şahit olurken bakışına çekidüzen vermesi gereken o değil, karşısındakiler olmuyor mu?

Bu manzara karşısında dağa çekilip tek başımıza yaşamak akıllı bir çözüm olmadığına göre yaşadığımız hayatı müminleştirmenin çare olduğu ortadadır. Bizim cihadımız budur. Dedelerimiz Çanakkale'nin geçilmemesi için uğraşmışlardı, onların imtihanı oydu. Bizim imtihanımız da geçilmiş, tarumar edilmiş Çanakkale'den teknolojsi, iletişimi, medyasıyla perişan ettikleri toplumda mümin olarak dik durmaktır. Eskiden Çanakkale boğazı söz konusuydu, şimdi evimizin kapısı söz konusudur: O kapıdan şerri, küfrü, ahlaksızlığı geçirmemek gaye olmuştur. Eskilerin hikâyeleri, kahramanlıkları bizim avuntumuz, tesellimiz olamaz.

Nesiller arasındaki uçurumu git gide büyüten bu bakış çarpıklığını anne-babalar, özellikle anneler çözebilir. Anne ruh, ahlak, bereket olup çocuğuna akabilir. Belki on, belki otuz beş sene sonradır ama bir gün muhakkak gerçekleşir. Babalara bu misyon yüklense de altından kalkmaları annenin başardığı oranda mümkün olmaz. Zira babaya çizilen rol ağırlıklı biçimde dışarıyla ilgilidir. Allah'ın anneye biçtiği rol ise kalple, ciğerle, nefesle direkt bağlantıyı daha kolay kurabilir. Heyecanı ve takvasıyla anne kalptir, ciğerdir. Bunun için bir kere daha parolamızı tekrar edelim: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de anaokulu kurmamış, anaları okul yapmıştır.

Anneler bir çocukları da olsa beş çocuk annesi de olsalar onlarca çocuk kafası taşımalıdır. İki çocukçuğa daraltılmış zihnin yapabileceği iş değildir bu. Zihin bir okul idare etmeye hazır yürekle beraber hareket ediyor olmalıdır. Nuh aleyhisselamın bin sene nasıl mücadele ettiğini ve bin senenin sonunda cehennem akıbetine kayan çocuğuna nasıl gözyaşı akıttığını ama çocuğa asla beddua etmeyip evden kovmadığını düşünmek zorundayız. Allah bize Kur'an'ında bunu niye anlatmaktadır? Rabbimiz bize bin sene bile ömür verse her sabah namazına kalkışımızda çocuklarımızın hayırlı akıbetine dua etmemiz için değil mi?

*

Kıyamet zamanında olduğumuz doğrudur ama kıyamet zamanına lanet etme hakkımız yoktur. Böyle bir hakkımız olsaydı Allah'tan bizi alıp başka zamanlara götürmesini istememiz anlamına gelirdi. Eskilerin bir tekerlemesi, “Güzel iken iş bu insan, güzel idi her zaman/Şimdi fitne oldu insan, ne etsin ahir zaman” der. Kafalar bozulmuş ama kabahati ahir zamana yüklemek kolay!

Âdem aleyhisselamdan beri şeytan dünyada vardır, hiçbir zaman da ötekenden daha şanslı olmuş değildir. Her doğan insanda nefis var olduğuna, herkes de çocuk büyüttüğüne, her devrin kendi imkânlarının farklılığına bakılırsa da daha az şanslı olmak söz konusu değildir. Annelik-babalık bir imtihandır, ilk insan Âdem aleyhisselam dâhil her ebeveyn bu imtihanı yaşamıştır. Gözünün önünde bir oğlu diğerini öldüren o değil mi? O zamanlar dünya çok mu kalabalıktı? Eroin mafyası mı etkiledi o çocuğu, basından mı etkilendi?

Zamana yaymayı bilen, sabırlı, dirayeti güçlü, eğilip bükülmeyen, merhametinden de hiçbir taviz vermeyen anne ve baba olmalıyız -ama önce anne. Bu yükün esasını anneler taşıyacaklarındandır ki Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ümmetin arasına katılmak üzere üç kız yetiştiren anne-babaya cennet vaat ediyor lâkin doğururken, büyütürken asıl yükü analar çekiyor. Ayaklarının altına cennet bunun için veriliyor. Bunun idrakinde olan analar, Nuh aleyhisselam gibi bin senelik takvimde çalışmaya hazır bir yürekle yol izlemeli, Eyyûb aleyhisselam gibi sabır taşı olmaya hazır hissetmeli,

Musa aleyhisselam kadar dirayetli olmayı düşünmelidirler. Merhametlerinin kapsamı ve örneği de Muhammed aleyhisselam olmalıdır.

Bu dört faktörü birleştiren ananın sırtı Allah'ın lütfuyla yere gelmez.

Ancak üç günlük takvimlerle kesinlikle değil! Kötü bir alışkanlığa yakalandıysa bir haftada bırakacağı peşin hükmüyle değil! O onu belki yirmi sene sonra bırakacaktır ama anne-baba sabır, dirayet ve ayrılmaz bir parça olarak merhametini hiç bırakmamalıdır. Doktorun yaptığı gibi; hastanın hastalığı oldukça ilacı artırarak. Doktor hiçbir zaman "Bu hastanın iyileşeceği yok" diyerek hastasını bırakıp gitmez. Madem ki bulunduğumuz konular birer imtihandır, Allah imtihanı zorlaştırdıkça kaçmak imtihan edilmenin mantığına terstir. Bizim elimizde doğup büyüyen bu çocuklarla biz imtihan olacağız.

Ve bir de şunu düşününüz ki hangimizin çocuğu, "Ben şu dağa çıkarım, senin Allah'ın beni o dağda yakalayamaz" diyecek kadar büyük cürüm işlemiştir? Dinden şüphe duymak, dinin bir konusunu sorgulamak, dine dair soru işaretleri olmak bu dehşetli söze yetişebilecek şeyler mi? Nesiller arasında var olduğunu sandığımız uçurum, korkalım ki bizim zihnimize idrakimiz ve basiretimiz arasında mevcut olmasın. Karşımıza çıkan bu 'isyankâr ve terbiyesiz' nesli meydana getiren maddî sebeplerin bizden kaynaklandığı gerçeğiyle yüzleşmemiz gerekir. Toplumun önüne takvası, huşusu, huzur veren görünüşüyle salih kimseleri çıkaramayışımız bunda başlıca etkenlerdendir.

*

Dünyanın en büyük kâfirini sıralayacak olsak ilk üçe gireceklerden biri Firavun'dur. Onu bulunduğu aşâğılık düzeye taşıyan yandaşları da yanındaki sihirbazlarıdır. Sürekli yaltaklanarak, pohpohlayarak yaptıklarının ne yüce işler olduğunu Firavun'a hissettirmişlerdir. Onlar ki Firavun'un bir numaralı yağcılar, yarıdakçılardı. Kur'an-ı Kerim'in haber verdiğine göre Musa aleyhisselamın karşısına geçip onu mahvetmek üzere hazırlandıkları esnada karşısındakinin yaşlı ve muhterem bir insan olduğunu görmüş, nezaketen ilk sırayı rakiplerine vermişlerdi. Orada bulunmalarının amacı Musa aleyhisselamı alt etmek, mümkünse öldürmekten başka bir şey değildi. Vahşi amaçlarının uygulaması sırasında bile "Siz buyurun" demek gibi aslında anlamsız sayılabilecek bir jest gösterdiler.

Bu nazik tavırları sayesinde Allah onlara rahmetiyle muamele etti ve az sonra mümin oldular. Güne rezil insanlar olarak başlayıp rezaletle geldikleri sihir meydanından şehid olarak Allah'a gittiler. Sabah gâvur sihirbazlardı, akşam Hazreti Hamza'nın gireceği cennete girdiler.

Şurasını vurgulamak istiyoruz ki bir insan ne kadar gâvur olursa olsun, sen hak ettiğin zaman saygı görürsün. Bu saygı gösterilmiyorsa biz gençlerin önüne hürmete şayan bir örneklik koyamadığımızdandır. Her sinirlendiğinde etrafına bağırıp çağıran, gelinini bile tokatlayan 'hacı dede' olursan torunun da seni merak edip senin sayende namaz kılmayı tabii ki düşünmeyecektir. Kuru kuruya "Bizim neslimizde namazsız kimse yok, ne demek namaz kılmıyorum!" diye esip gürlemekle bu işler olmuyor, kalplerine sızmadığın çocukların kulaklarından da bir şey girmiyor. Diğer birçok sosyal faktörün berbatlığının yanı sıra yaşlı neslin iyi örneklik ortaya koyamayışı, büyük bir etken madde olarak ortadadır.

Ebeveynlerin eğitimle uzaktan yakından alakası bulunamayacak taktik hataları konunun can damarlarından sayılacak kadar önemlidir. Gençlerin din ve ahlak ile aralarına mesafe koymalarında, gençlerin reflekslerini din üzerinden göstermelerinde kavganın hangi küçük açılarla başladığını göz ardı etmek vahim yanlış olur. Annenin çocuğa sabah yemek yedirirken gösterdiği zorlama, yatağına yatırırken sergilediği kabalıklarla başlayan bir süreçtir bu. Hiçbir çocuk, refleks göstereceği zaman bir sabah kalkıp "Ben peygamberlere inanmıyorum" diyerek işe başlamıyor; anne-babanın eğitim taktikleri, sevgi gösterme biçimleri, pintilikleri, kendi aralarındaki huzursuzluklar onlara yansıdığı anda kıvılcım buradan neşet ediyor.

Doğru, şu an orman yanmaktadır ama bu ormanı (ey anne, ey baba) senin ağzından çıkan bir kaba söz başlatmıştı. Sen bunu görmezden gelerek güya dinden dolayı üzüldüğünü söylersen bu kendini avutmak olur. Maşer gününde hesaba çekildiğimiz zaman Allah neyin, nerede, nasıl başladığını hepimize gösterecektir. Biz “Ben elimi uzattım öpsün diye ama o gerekli hürmeti göstermedi” diyerek kavgaya başlıyoruz, o da dine sataşarak refleks gösterince ‘din düşmanı’ olarak onu kurbanlık seçiyoruz.

Kazanan? Yine şeytan.

Bu arada biz tabii ki din, vatan, millet, Allah, şeriat uğrunda büyük fedakârlıklar yapıyoruz ama çocuk bütün bunların kıymetini bilmemiş oluyor... Kendi kendini kandırmaktır bu. Melekler meselenin ilk noktasını biliyorlar, herkesin içindeki hissiyatın da farkındalar, kaydediyorlar. Anlamsız biçimde şekilci inatlar yüzünden yemeğine müdahale, uykusunu kesip durma vs. sebebiyle psikolojisi hasar almış, hiç ihtimam gösterilmemiş çocuklara artık bal da verilse fare zehri verildiğini düşünürler. Bu kıvama geldikten sonra da melek dense cin, cennet dense cehennem anlarlar artık. Tek bir gün bile onun zevkine dikkat edilmeden yaşanmış hayat sahibi çocuklar, sırf ayakkabı alındı diye değer verilmiş sayılmazlar. Ve ne yazık ki şeytan eline böyle hazır gelmiş süreçleri çok iyi yönetir.

Annelik o kadar kolay olsa, babalık bu kadar zor olmasa Allah bu nimete niçin cennet vaat etsin? Düşününüz ki Uhud’da canını hiçe sayıp düşman kılıcına doğru koşanlara da cennet sözü veriliyor, anneliğin hakkını verene de? Annelik kelepirc bir görev olabilseydi cennet sözü verilir miydi? Demek ki Uhud’da savaşmak kadar zor bir iştir bu, kaşmakla da kaçılabilir bir iş değildir.

Rakibimiz ve düşmanımızın şeytan olduğu bir savaşta, çocuklarımızla ilgili taktik mücadelesi veriyoruz. Biz henüz geçtiğimiz senelerde anne-baba olduk belki ama şeytan binlerce senedir sayısız çocuğu eleğinden geçirip hesaba gelmez tecrübeyle adım atmaktadır. Bu mücadelede Allah’tan yardım istemek, bizden önce görüp geçirmiş olanların tecrübelerine dikkat etmek, İmam Gazâli gibi kalp doktorlarının, birbirine hayır ve sabır tavsiye edenlerin sözlerini önemsemek mecburiyetindeyiz. Mücadelenin ciddiyeti boyunca “rahmetli babamdan biz böyle gördük” türü kurallarla yol almaya çalışmayacağız.

Çocuğun ve ebeveyninin imanı; bu bir. Farzların öncelendiği, gerektiğinde nafilelerin devreye girdiği emr-i ilâhîler; bu iki. Sıfır haram politikası; bu üç. Bir ümmete ait oluşumuz gerçeği; bu da dört.

Temelde bu dört prensibin korunmasının ardından çocuğun kıyafeti, gittiği okul, konuştuğu sözler, arkadaşları vs. bunlarla çelişmedikçe ebeveyn daima alttan alma politikasıyla hareket etmelidir. Böyle olmaz da önce iradeyi ortaya koyar, “Ben bu kırlent buraya konmayacak diye kaç defa dedim!” türü abuk sabuk çıkışlarla mücadeleye girişilirse çocuğun gözünde ebeveynin yeri farklılaşır. Kredisini tüketen anne-baba için şeytan, çocuk nezdinde dosyalar tutmaktadır artık. “Çatallarla kaşıkları niye aynı yere koydun!” gibi detayın detayı konularda başlıyan mücadelede tükenen krediler, sonraları “Başörtünü niye çıkardın?” sorgusunun vardığı ciddi bilançoların nüvesini teşkil eder. Ve anne-baba, sözünü dinlemeyen çocuğuna bakıp sadece ağlar. Söz denen şey sınırsız bir kaynak değildi ki. Sen o kaynağı tükettin, sözünü bitirdin.

Bir öncelik sıralamasıyla yol haritası belirlenmelidir. Allah’a iman konusunun çocuğun zihninde nasıl yer aldığı ile misafir geldiğinde hangi kıyafetin giyileceği denk meseleler değildir. Allah tesettürü emrediyor ama kız ile annesi farklı renklerde kıyafetler üzerinde diretiyorlar; burada anne, Allah’ın emri için kullanılacak ağrılık koyma inisiyatifini kendi zevki için kullanma hatasına düşmüş demektir. Çok basit bir konu gibi gelir belki ancak hiçbir tohum basit değildir, zira tohumdur. İyilikte de kötülükte de geçerli bir kuraldır bu.

İki aylık bebek bile karşısında tebessüm eden bir baba ile somurtan baba arasındaki farkı ayırt edebilir. Dolayısıyla bebekle, çocukla, gençle konuşmanın dilleri ayrıdır. On sekiz yaşındaki çocukla

konuşmanın, gerektiğinde paylamanın bir ayarı ve boyutu vardır. On sekiz yaşındaki çocuk azarlanmaz, niye ikna olmadığı sorulur.

Bir kanun maddesi olarak şunu kesinlikle aklımızdan çıkarmamalıyız: Bu dünyada mizacı, karakteri, tipiyle her insan tektir. Her insanın kendisi bir dünyadır. Ebeveyninin on birinci parmağı gibi onlara yamanacak çocuk yoktur; başkaldırabileceği zamana kadar öyle duran çocuk vardır. Doğurdun, büyüttünse o artık kendi başına bir dünyadır. Ya onun dünyadaki bu hâlini karakter olarak kabullenmek ya da sürtüşmek söz konusudur. Sürtüşmeden de bir galip çıkmaz -şeytan dışında.

Meselemiz, çocuğum sözümü dinledi/dinlemedi seviyesinden daha ileridedir; biz bu çocuklara dini taşımak zorundayız. Her nesil dini ve ahlaki emanet olarak tutmaktadır. Kendimizden sonraki nesle sadece ev, tarla, arsa, iş bırakmakla kalamayız. Bu taşımayı başarabilmemiz sabretmeyi kendi kapasitemizle ölçmememizi gerektirir, o zaman “Bu kadarı da fazla ha!” demeye çok kısa sürede ulaşmış oluruz. Fakat karakterlerini örnek almamız için Kur’an-ı Kerim’de zikredilen Eyyûb, Musa, Nuh -aleyhimüsselam- peygamberleri ölçü alırsak sabra bakışımız değişir, gelişir.

Rabbimiz bize altında ezileceğimiz bir yük vermez, vermemiştir. İş becerilemek veya becerememek söz konusudur. İhlaslı olup gayret gösterenlere Allah yardım edecektir; yine başarılı olamamamız hâlindeyse sevabımızı alırız, içimiz rahat olur, bir evlat doğurup büyüttüğümüz için Rabbimizin vereceği ecre nail oluruz.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.